

Waterwet

Veld	Invulling	Toelichting
ID:	3	
Titel:	Waterwet	
Type:	Wet- en regelgeving	
Dekking:	Nationaal	
Officiële naam:	Wet van 29 januari 2009, houdende regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen (Waterwet)	
Verwijzing:	Tekst van de Wet	
Begin-/eindjaar:	Datum aannname: 29/01/2009 Datum inwerkingtreding: 22/12/2009	De Wet zal vervangen worden door de Omgevingswet, behalve de regelingen voor het deltaprogramma en het financiële hoofdstuk. Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2022 in werking. Onderstaande informatie heeft betrekking op de tekst geldend op: 15/11/2020.
Verantwoordelijke minister:	Minister van I&W	De Ministers van I&W en EZK stellen gezamenlijk het door de Wet vereiste nationaal waterplan vast.
Status:	Vigerend	
Toepassingsgebied:	Territoriale zee, EEZ	
Kruisverwijzing:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Invoeringswet Waterwet</i> • Wet voorkoming verontreiniging door schepen • Mijnbouwwet • Wet bodembescherming • Omgevingswet • Nationaal Waterplan 2016-2021 • Structuurschema Infrastructuur en Ruimte • <i>Mariene Strategie (deel 1); Actualisatie van huidige milieutoestand, goede milieutoestand, milieudoelen en indicatoren 2018-2024</i> • <i>Mariene Strategie (deel 2); Actualisatie van het KRM-monitoringprogramma 2020-2026</i> • <i>Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee 2012-2020, Deel 3</i> • <i>Deltaprogramma 2021</i> • <i>Beheer- en ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2016-2021</i> • <i>Nationaal waterprogramma 2022-2027</i> • Protocol bij het Verdrag van Londen • OSPAR-Verdrag • Kaderrichtlijn water • Kaderrichtlijn mariene strategie 	

Veld	Invulling	Toelichting
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hoogwaterrichtlijn</i> 	
Uitvoerende wetgeving:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Besluit van 13 april 2015 tot wijziging van het Waterbesluit in verband met de vereenvoudiging en uniformering van regels voor windparken op zee (algemene regels windparken op zee)</i> • <i>Besluit van 30 november 2009 houdende regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen (Waterbesluit)</i> • <i>Besluit van 22 november 2007 houdende regels inzake de kwaliteit van de bodem (Besluit bodemkwaliteit)</i> • <i>Regeling houdende regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen (Waterregeling)</i> 	
Trefwoorden:	Milieu/verontreiniging; baggerstort; kabels en pijpleidingen; installaties	

Essentie:

De Waterwet verschaft één integraal juridisch kader voor het waterbeheer in Nederland, inclusief het gehele Nederlandse deel van de Noordzee. De Wet vervangt alle bestaande wetten die betrekking hadden op het waterbeheer, waaronder de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, de Wet verontreiniging zeewater en (het natte gedeelte van) de Wet beheer rijkswaterstaatswerken. Deze wetten zijn door de Invoeringswet Waterwet ingetrokken of gewijzigd, waarbij tevens is voorzien in een overgangsregeling. De Wet dient mede ter uitvoering van verdragen op het terrein van het waterbeheer en de Europese waterrichtlijnen, in het bijzonder de Kaderrichtlijn water, de Hoogwaterrichtlijn en de Kaderrichtlijn mariene strategie.

De Wet is als volgt opgebouwd:

- Algemene bepalingen (Hoofdstuk 1);
- Doelstellingen en normen (Hoofdstuk 2);
- Organisatie van het Waterbeheer (Hoofdstuk 3);
- Plannen (Hoofdstuk 4)
- Deltaprogramma (Hoofdstuk 4a);
- Aanleg en beheer van waterstaatswerken (Hoofdstuk 5);
- Handelingen in watersystemen (Hoofdstuk 6);
- Financiële bepalingen (Hoofdstuk 7);
- Handhaving (Hoofdstuk 8);
- Rechtsbescherming (Hoofdstuk 9);
- Slotbepalingen (Hoofdstuk 10).

Uitgangspunt van de Wet is het integraal beheer van watersystemen. Het wetsvoorstel definieert “watersystemen” als “samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken” (artikel 1.1). Het wetsvoorstel is mede van toepassing op de territoriale zee (artikel 1.2) en de EEZ (artikel 1.4). In verband met het feit dat de Noordzee duidelijk verschilt van andere Nederlandse watersystemen door haar omvang, alsmede de specifieke internationale regels die van toepassing zijn en de vergaande concentratie op rijksniveau van Nederlandse bestuurlijke bevoegdheden bevat de Wet in diverse hoofdstukken specifieke bepalingen voor de Noordzee.

De voornaamste doelstellingen van de Wet zijn: a) voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met b) bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en c) vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen (artikel 2.1). Deze doelstellingen zijn nader uitgewerkt in normen voor waterkering,

waterkwantiteit, waterkwaliteit en functievervulling. Deze wettelijke normen worden aangevuld door meet- en beoordelingsverplichtingen voor de aangewezen beheerder. De Minister van I&W is de beheerder voor de Noordzee.

Hoofdstuk 4 van de Wet vereist dat de Minister van I&W tezamen met de Ministers van BZK, EZK en LNV een nationaal waterplan vaststelt waarin de hoofdlijnen van het waterbeleid zijn vastgelegd. Dit plan omvat in ieder geval een aanduiding van de gewenste ontwikkeling, werking en bescherming van de watersystemen en de bijbehorende termijnen; een uiteenzetting van vereiste maatregelen en voorzieningen; en de te verwachten financiële en economische gevolgen van het te voeren beleid. In dit plan dient ook het Noordzeebeleid te worden opgenomen (artikel 4.1). De Wet voorziet er ook in dat bij het Noordzeebeleid de bevoegde autoriteiten van andere betrokken staten worden geraadpleegd (artikel 4.3). Daarnaast zal de Noordzee aan de orde dienen te komen in het voorgeschreven beheerplan voor rijkswateren (artikel 4.7). Ook daarvoor is internationale afstemming voorgeschreven.

Hoofdstuk 4a van de Wet definieert het doel en de inhoud van het deltaprogramma. Het deltaprogramma dient maatregelen en voorzieningen van nationaal belang te bevatten: ter voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen en waterschaarste; en maatregelen en voorzieningen ter bescherming of verbetering van de chemische of ecologische kwaliteit van watersystemen. Het deltaprogramma wordt jaarlijks opgesteld en geeft voor een periode van zes jaar aan welke maatregelen en voorzieningen zullen worden uitgevoerd.

Hoofdstuk 5 van de Wet bevat bepalingen omtrent de aanleg en het beheer van waterstaatswerken. De Wet definieert "waterstaatswerk" als "oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering of ondersteunend kunstwerk". Ten aanzien van de zee wordt onder oppervlaktewaterlichaam mede begrepen de ondergrond van de zeebodem (artikel 1.1). Naast algemene regels voor de aanleg en het beheer van waterstaatswerken bevat hoofdstuk 5 onder andere bijzondere bepalingen met betrekking tot verontreiniging van de bodem en oever van oppervlaktewaterlichamen.

Hoofdstuk 6 van de Wet bevat algemene verbodsbepalingen en bepalingen omtrent de watervergunning die door de Minister van I&W kan worden verleend voor het verrichten van handelingen in het watersysteem. De verbodsbepalingen en de integrale watervergunning vervangen de verbods- en vergunningstelsels uit de verschillende wetten die voorheen betrekking hadden op waterbeheer, waaronder de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, de Wet verontreiniging zeewater, en (het natte gedeelte van) de Wet beheer rijkswaterstaatswerken. Hoofdstuk 6 bevat tevens een aantal andere bevoegdheden voor de Minister ten aanzien van rijkswateren en rijkswaterstaatswerken met bijzondere bepalingen voor de EEZ. Hoofdstuk 6 is niet van toepassing op handelingen die vallen binnen het bereik van de Wet voorkoming verontreiniging door schepen en de Mijnbouwwet. Het is tevens niet van toepassing op handelingen aan boord van vaartuigen of luchtvaartuigen in zee, voor zover die handelingen samenhangen met of voortvloeien uit het normale gebruik van het vaartuig of luchtvaartuig, mits dat gebruik niet ten doel heeft het zich ontdoen van stoffen. Ook handelingen aan boord van oorlogsschepen, marinehulpschepen en andere schepen die in gebruik zijn voor de uitvoering van de militaire taak, ongeacht hun nationaliteit, vallen buiten het bereik van dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 8 van de Wet omschrijft de handhavende taken en bevoegdheden van de beheerder en andere verantwoordelijke instanties. Daarin is ook bepaald dat de Nederlandse strafwet van toepassing is op ieder die zich in of boven de EEZ schuldig maakt aan overtreding van de voorschriften gesteld bij of krachtens de Wet. De Wet vereist dat bij de opsporing en vervolging van strafbare feiten in de EEZ, alsmede bij de uitoefening van bestuursdwang en toezicht op de naleving van het bij of krachtens de Wet bepaalde de specifieke beperkingen ten aanzien van handhavend optreden door de kuststaat jegens schepen onder vreemde vlag die zijn neergelegd in afdeling 7 van deel XII van het Zeerechtverdrag in acht worden genomen (artikel 8.9 en 8.10).

De Waterwet is nader uitgewerkt in, onder meer, het Waterbesluit, het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de Waterregeling. Het Waterbesluit bevat specifieke bepalingen voor de implementatie van de Kaderrichtlijn mariene strategie voor de Noordzee. Hoofdstuk 4 van het Waterbesluit bepaalt dat de kernelementen van de mariene strategie (de initiële beoordeling van de huidige milieutoestand, de omschrijving van de goede milieutoestand, de milieudoelen, het monitoringsprogramma en het programma van maatregelen) worden opgenomen in het Nationaal Waterplan. De Waterregeling bepaalt onder andere de grenzen van waterstaatwerken en voor waterkwaliteit en -kwantiteit. Tevens bepaalt de waterregeling welke bouwwerken/installaties vergunningvrij geplaatst kunnen worden in de Noordzee. Het programma

van maatregelen wordt, voor zover het maatregelen betreft van Rijkswaterstaat, uitgewerkt in het Beheerplan voor de Rijkswateren. Het Beheer- en ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2016-2021 is vanaf 17 december 2015 van kracht.